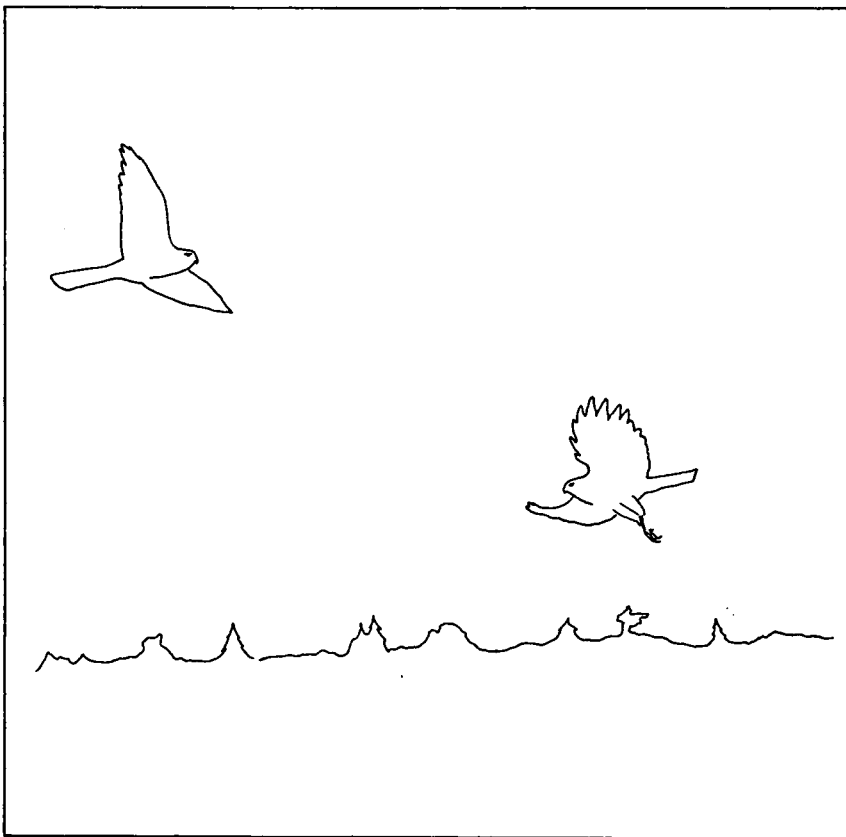

Sperwers in de Achterhoek

Wouter Vrugink

Ik ben 14 jaar en sinds vijf jaar bezig met roofvogels. Dit jaar (1994) heb ik in de Achterhoek in de omgeving van Harfsen voornamelijk naar Sperwers gezocht. De reden hiervoor is dat ze hier erg talrijk zijn vergeleken met andere gebieden in Nederland. Hieronder volgen enkele ervaringen die ik bij de nesten heb opgedaan.

De Sperwers zijn gevonden door bekende broedlocaties en naaldbos (vooral sparren) af te zoeken. Meestal lagen de nieuwe nesten vlak bij de oude, al bekende nesten.

Een reden om toch een ander nest te maken, zou kunnen zijn: (1) het oude nest is uit de boom gewaaid of gevallen, omdat het niet zo groot en stevig is, (2) de ouders willen zelf weer met een schoon nest beginnen.

De bossen zijn vrij dicht en meestal zaten de nesten een eindje van de bosrand. Mijn manieren om een nest te vinden, zijn als volgt:

- in de nestfase: alle grote nesten halverwege de boom en groter dan die van duiven zijn opgezocht en bekeken op de versheid van het nest en de nestrand. Als er veel mensen in het bos komen, gaan Sperwers in mijn gebied vaak aan de bosrand hoog in een andere boomsoort nestelen (laatst nog in een beuk en twee maal in een grove den). Als het wijfje wordt gezien of gehoord, dan zit je in het goede perceel of bos.

- in de eifase: als het voorafgaande, inclusief schijtsporen, plukplaatsen en ruiveren.

- in de jongenfase: als het voorafgaande, maar nu liggen er ook grotere prooien op de plukplaatsen.

Wanneer er geen nest wordt gevonden en er liggen alleen geplukte duiven in het bos, dan is er een vrouwtje aanwezig. Liggen er uitsluitend kleine zangvogelsoorten, dan is er (ook) een mannetje aanwezig. Ruiveren kunnen een hulp zijn om vast te stellen of er zich een mannetje of een vrouwtje in het vak ophoudt.

Braakballen en botten werden door mij weinig gevonden bij de Sperwers. Grote plekken schijft op weinig plaatsen waren een aanduiding voor de roestplaats van het mannetje. Bij kleine, maar talrijke schijftspetters hoefde je alleen maar naar boven te kijken en je had weer een horst bedekt met dons ontdekt.

Bij een nest met jongen of eieren werd meerdere keren geklommen om allerlei gegevens te noteren. Hoe vaak het wijfje tijdens een nestcontrole komt kijken, hangt waarschijnlijk af van het aantal mensen dat in het bos komt: (1) als er veel wandelaars zijn, is ze luidruchtig totdat het nest wordt gevonden, daarna is het stil (ook tijdens het klimmen), (2) bij weinig mensen hoor je eerst niets totdat het nest wordt gevonden. Daarna klinkt er een hoop geroep en bij het klimmen komen de ouders zelfs kijken.

In deze hoek van het land is bekend dat als er ergens een Havik komt te broeden, de Sperwer verdwijnt; en als er een Havik verdwijnt, de Sperwer komt. Dat komt waarschijnlijk doordat ze dezelfde voorwaarden aan hun omgeving stellen, en dat gaat niet samen bij deze twee verwante soorten.

Adres: Nuisvelderbos 12, 7217 RP Harfsen

